

УДК 342.9

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ПЕНІТЕНЦІАРНИМ НАПРЯМКОМ У СТРУКТУРІ ОРГАНІВ ЮСТИЦІЇ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ТА ВІТЧИЗНЯНІ РЕАЛІЇ

Станіслав ЗЛИВКО,

кандидат юридичних наук, доцент кафедри адміністративного,
цивільного та господарського права і процесу
Академії Державної пенітенціарної служби

АНОТАЦІЯ

У статті на підставі узагальнення зарубіжного досвіду функціонування системи органів юстиції встановлюється факт досить поширеної практики організаційного зв'язку юстиції та служби виконання покарань, а також виявлено, про що свідчить більшість зарубіжних практик, існування окремих структурних підрозділів, які займаються безпосереднім управлінням пенітенціарною сферою. Також у ході дослідження з'ясовано, що пряме управління з боку Міністерства юстиції для світових практик не характерне.

У статті порушуються питання безпосередньої відповідальності Міністерства юстиції України за напрямок виконання кримінальних покарань, систему установ тримання осіб під вартою та пробації. Звертається увага на необхідність проведення детального аналізу системи управління пенітенціарним напрямком у системі юстиції.

Ключові слова: органи юстиції, система управління, пенітенціарна сфера, пенітенціарний напрямок, Міністерство юстиції.

SYSTEM OF PENITENTIARY DIRECTION GOVERNING IN THE STRUCTURE OF JUSTICE BODIES: FOREIGN EXPERIENCE AND DOMESTIC REALITIES

Stanislav ZLYVKO,

Candidate of Law Sciences,
Associate Professor at the Department of Administrative,
Civil and Commercial Law and Process, of Academy of the State Penitentiary Service

SUMMARY

In the article, on the basis of generalization of foreign experience of the system of justice bodies functioning, the fact of rather common practice of organizational connection of Justice and Penal Service is established. It is also revealed, as the majority of foreign practices shows, the existence of separate structural units that directly govern the Penitentiary sphere. Also, the study found out, that direct governing by the Ministry of Justice is not typical for world practice.

The issues of direct responsibility of the Ministry of Justice of Ukraine for the direction of execution of criminal punishments, the system of institutions for persons' detention and Probation are raised in the article. Attention is drawn to the need for a detailed analysis of the system of penitentiary direction governing in the Justice System.

Key words: justice bodies, system of governing, penitentiary sphere, penitentiary direction, Ministry of Justice.

REZUMAT

În articol, pe baza de generalizare a experienței străine de funcționare a faptului organismelor din sistemul de justiție se stabilește practică destul de comună de comunicare organizațională de Justiție și Serviciul Penitenciar, și a constatat, după cum reiese din majoritatea practicilor străine, existența unor departamente separate, sunt angajate în controlul direct al sistemului penitenciar. De asemenea, în timpul studiului sa constatat că managementul direct al Ministerului Justiției pentru practicile mondiale nu este tipic.

Articolul se referă la aspectele de responsabilitate directă a Ministerului de Justiție al Ucrainei cu privire la direcția de executare a sancțiunilor penale, a sistemului de detenție și a probației. Se atrage atenția asupra necesității unei analize detaliate a sistemului de management al sistemului penitenciar în sistemul judiciar.

Cuvinte cheie: organele de justiție, sistemul de management, sfera penitenciară, direcția penitenciară, Ministerul Justiției.

Постановка проблеми. Реформа органів публічної адміністрації та правоохоронної сфери призвела до перебудови управлінських (організаційних) взаємозв'язків як в середині самих органів, так і між різними суб'єктами публічного управління. Сфера виконання покарань традиційно є однією із найбільш непопулярних із позиції необхідності витрачання колосальних матеріальних та фінансових ресурсів на її якісне функціонування. Досить сумнівні досягнення органів та установ цієї служби в питаннях про-

тидії кримінальним правопорушенням, якісної реабілітації засуджених осіб часто позбавляють аргументів усіх осіб, зацікавлених у поступальних змінах на краще для пенітенціарної сфери. Реформа адміністративно-політичної сфери країни привела до перегляду статусу та місця служби виконання покарань у системі органів кримінальної юстиції. Відповідно до цього, зміни, які відбулись, прямо позначились на правовому статусі осіб, які працюють в цій службі, і, природно, відобразились на її керівній ланці. Тому

актуальним видається питання розгляду адміністративно-правового статусу служби виконання покарань у системі органів юстиції України. Зміни, які передбачені пенітенціарним напрямком реформ в системі юстиції, передбачають здійснення комплексу заходів, результатом яких повинно стати підвищення якості пенітенціарної функції держави. Однак уже три роки реформування засвідчили, що Міністерство юстиції України відверто не знає, що робити з цією системою, наслідком чого є повний провал реформаторських поступів, вкрай негативні тенденції в роботі установ та органів виконання покарань, низький рівень професіоналізму в керівництві цими органами та установами, відверті недопрацювання в нормативно-проектній роботі. Тому необхідно проаналізувати, чи дійсно система виконання покарань може ефективно існувати в орбіті впливу Міністерства юстиції, адже сукупність нинішніх проблем ставить це під сумнів.

Стан дослідження. Питання вивчення й аналізу ефективності закордонних пенітенціарних систем було розглянуто в наукових працях Є.Ю. Бараша, І.Г. Богатирьова, Т.А. Денисової, В.Ф. Пузирного, М.С. Пузирьова, Д.В. Ягунова, І.С. Яковець, а окремі аспекти компетенції, завдань Міністерства юстиції України розглядали такі вчені: О.С. Гусарева, Н.А. Железняк, І.І. Микільця, І.Ю. Онопчук, О.В. Федькович та інші. Водночас наукові дослідження перших зосереджуються на функціональних аспектах діяльності закордонних пенітенціарних систем, а другі розкривають деякі напрями діяльності Міністерства юстиції України, але які не пов'язані зі сферою виконання кримінальних покарань. У наукових працях не приділено уваги питанням адміністративно-правового статусу служби виконання покарань у системі органів юстиції України та питанням організаційного зв'язку юстиції зі службою виконання покарань у зарубіжних країнах.

Саме тому **метою і завданням статті** є узагальнення досвіду функціонування найбільш відомих пенітенціарних (в'язничних) систем світу, визначення їх основних особливостей та з'ясування системи управління пенітенціарним напрямком Міністерством юстиції України.

Виклад основного матеріалу. У першу чергу відзначимо позицію Н.А. Железняк, яка зазначає, що на відміну від інших міністерств, центральних органів виконавчої влади, зокрема правоохоронних (Міністерство внутрішніх справ України, Служба безпеки України та ін.), Міністерство юстиції України посідає особливе місце, виконуючи не вузько специфічні (наприклад, «силового» характеру) завдання та функції, а широкомасштабні правові заходи, які в усій своїй сукупності забезпечують підтримку необхідного рівня правопорядку. Специфічність Міністерства юстиції України як органу спеціальної функціональної та надгалузеві компетенції обумовлюється й тим, що це міністерство належить до системи органів, що здійснюють діяльність в адміністративно-політичній сфері, воно є центром у системі органів юстиції, що характеризується внутрішньою організованістю і відокремленістю від інших підсистем органів виконавчої влади у сфері забезпечення реалізації державної правової політики [1, с. 67].

Міжнародно-правовий аналіз організації діяльності органів юстиції (на прикладі Сполучених Штатів Америки, Франції, Федеративної Республіки Німеччина, Російської Федерації, Республіки Білорусь) свідчить про те, що в зарубіжних країнах не склалося єдиної універсальної моделі побудови органів юстиції. У кожній державі існує своя система органів юстиції, яка залежить від правової системи та державного устрою країни. Водночас, незважаючи на різноплановість організаційної структури органів та підрозділів юстиції кожної із зазначених країн, існує одна загальна особливість – наявність двох основних систем

управління органами юстиції: централізованої (та, що здійснюється на рівні Міністерства юстиції) і децентралізованої (та, що здійснюється на рівні регіональних органів та підрозділів юстиції) [2, с. 171]. Зі свого боку, додамо наступне. У правовій системі США Міністерство (Департамент) юстиції відіграє надзвичайно вагомую роль. На це відомство покладено широке коло функцій з організації кримінального переслідування, здійснення розслідування та оперативно-розшукові заходи, нагляд за пенітенціарними установами, підготовка правових висновків з питань законодавства, а також довідок щодо судових справ, участь у судових справах у випадках захисту публічних інтересів (насамперед, загальнофедерального характеру). Для забезпечення цієї діяльності в складі даного державного департаменту створено окремі підрозділи аторської [3, с. 165] (прокурорської) служби, бюро (ФБР, щодо боротьби з наркотиками, з питань еміграції та натуралізації, нагляду за тюремними установами), служби (правової інформації, статистики), відділи з різних галузей законодавства та судової практики (з кримінальних справ, цивільних справ тощо), управління та комісії (з умовно-достоючого звільнення, помилування тощо). Системою федеральних тюрем відають у Департаменті (міністерстві) юстиції Федеральне бюро тюрем та Федеральна корпорація тюрмної промисловості. Бюром тюрем здійснює загальне управління установами з відбуття покарань, забезпечує взяття під варту засуджених та контроль за їхнім перебуванням у місцях позбавлення волі. Бюро включає також служби з питань ресоціалізації засуджених. Федеральна корпорація, в свою чергу, здійснює загальне управління сферою виробництв у місцях позбавлення волі. У підпорядкуванні Департаменту юстиції США є також Федеральна служба маршалів. Ця служба забезпечує безпеку в залах судових засідань, особисту безпеку суддів, прокурорів і присяжних, охорону свідків та членів їхніх сімей, охорону потерпілих, за певних обставин, також і підозрюваних, здійснює контроль за переміщенням засуджених, забезпечує зберігання доказів і конфіскованого майна [4, с. 185]. Аналіз діяльності органів юстиції в даній країні засвідчує його винятковий правоохоронний та правохисний вектор. Причому для його діяльності характерні також такі повноваження, які радикально відмінні від притаманних українській правоохоронній системі. Зокрема розслідування злочинів, що здійснюється ФБР, більш притаманне слідчим підрозділам Служби безпеки України, служба прокурорів в Україні фактично не належить до органів виконавчої влади і має власний конституційний статус. Однак є і спільні риси, зокрема, служба маршалів – це фактично аналог української виконавчої служби та кримінально-виконавчої інспекції, яка також перебуває в підпорядкуванні Міністерства юстиції. Для нашого дослідження важливим є факт того, що сфера виконання покарань перебуває в прямому віданні системи юстиції, а керівник системи юстиції відповідає за ефективне здійснення нагляду за пенітенціарними установами. Крім того, проміжний етап реформування системи виконання покарань та її інституційне закріплення (існування до 2017 року структурних підрозділів: Департаменту Держаної кримінально-виконавчої служби (далі – ДКВС) України, Департаменту пробації, Департаменту ресурсного забезпечення ДКВС України, Генеральної дирекції ДКВС України, Управління медичного забезпечення, Відділу інспектування дотримання прав людини в пенітенціарних закладах) свідчить про запозичення певних організаційних конструкцій тюрмної служби Департаменту юстиції США.

У ФРН юстиція у кожній землі представлена міністерством чи управлінням, а на федеральному рівні – Федеральним міністерством юстиції. На органи юстиції покладено

завдання зі здійснення службового нагляду за роботою загальних і спеціалізованих судів, матеріально-технічного та кадрового забезпечення судових установ. Крім того, як на федеральному, так і на рівні земель органи юстиції здійснюють нагляд за діяльністю адвокатури та нотаріату. У Федеративній Республіці Німеччина прокурори земельних судів перебувають у віданні міністерств юстиції земель. Генеральний прокурор ФРН має посаду при Федеральному суді і перебуває у віданні Федерального міністерства юстиції. При цьому система прокуратури децентралізована і генеральний прокурор не може давати керівні вказівки земельним прокурорам [5, с. 174–175].

У Франції в сфері юстиції провідна роль відведена саме міністру юстиції. Він за посадою входить до складу Вищої Ради Магістратури і є віце-президентом цієї інституції. Вищу Раду Магістратури очолює Президент Франції, якого в разі відсутності заміщує саме міністр юстиції. Прокурори організаційно перебувають під керівництвом і контролем вищих керівників і підпорядковуються міністру юстиції [6, с. 14]. До видання Міністерства юстиції Франції також віднесена система установ з відбуття кримінальних покарань. Саме Міністерство юстиції опікується цією системою, є відповідальним за її забезпечення як у кадровому, так і методичному та матеріально-технічному плані. Провідна роль належить Міністерству юстиції і в питаннях законопроекування та підготовки відповідних висновків у галузі судоустрою, матеріального та процесуального права [7, с. 54].

Узагальнюючим твердженням щодо моделі управління системи виконання покарань є наступні узагальнення Овсянкової А. та Россман Е., які зазначають, що найбільш поширена організаційна структура це та, де в складі національного міністерства юстиції виділяється окремий орган або структурний підрозділ, що управляє в'язницями. Так влаштовані пенітенціарні системи майже всіх країн Європи і экс-СРСР, а також Аргентини, Бразилії, Південної Кореї, Японії і багатьох держав Африки. Інший досить широко поширений варіант інституційного дизайну в пенітенціарній системі – підвідомчість МВС. В Європі вона існує тільки в Іспанії (за винятком Каталонії), але зустрічається в низці країн Африки, у багатьох країнах Азії, включаючи Індію, в Латинській Америці, включаючи Мексику, майже в усіх країнах Близького Сходу, а також у Білорусі, Узбекистані і Туркменістані. Набагато рідше пенітенціарні системи входять в структуру об'єднаних відомств внутрішніх справ і юстиції, оскільки саме існування таких об'єднаних відомств рідкість (Швейцарія, Норвегія, Венесуела та ін.). Нарешті, в поодиноких випадках (ПАР) пенітенціарною системою керують окремі відомства в складі уряду. Іноді компетенція міністерства внутрішніх справ і міністерства юстиції ділиться таким чином, що у віданні першого знаходяться місця утримання під вартою до винесення вироку, а другого – виправні установи (Китай, Казахстан, Ірак). Слід зазначити, що загальноприйнятої класифікації тюремних служб за ознакою мілітаризованості або цивільного характеру не існує. Певну методологічну складність являє собою навіть їх розрізнення на рівні дефініції, незважаючи на інтуїтивну розумілість. Під воєнізованими системами, мабуть, слід розуміти такі, де: а) існує «наскрізна» вертикаль підпорядкування (принцип «начальник мого начальника – мій начальник»); б) існує внутрівідомча система підготовки, проходження якої необхідно для просування по службі; в) кар'єра будується «по вертикалі» в середині системи, прихід людей «ззовні» обмежений або неможливий; г) прийнята військова або квазівійськова система звань, рангів, відзнак; д) співробітники, які здійснюють управління виправною установою (а не тільки виконують функції охорони), озброєні і мають право на застосування сили.

Так, у більшості країн Європи служби виконання покарань, що знаходяться в підпорядкуванні міністерств юстиції, цивільні, однак у Росії або, наприклад, у Польщі вони воєнізовані. З іншого боку, в Іспанії, незважаючи на підвідомчість МВС, обов'язки з охорони 11 в'язниць з 2012 р. були передані приватним компаніям, що, до речі, порушує положення національного законодавства [8, с. 10–11].

Слід також додати, що у більшості країн Центральної та Східної Європи запроваджено механізми пробації та медіації, якими опікуються, насамперед, органи юстиції. Так, у Болгарії Міністерство юстиції відповідає за загальне управління в'язницями та виправними закладами. Хоча в цій країні і не існує окремої служби пробації, пробаційні завдання, такі, як програми виправлення та повернення правопорушника в суспільство, робота з правопорушниками після звільнення, заходи для неповнолітніх з виправлення й перевиховання виконуються спеціалізованими державними органами. У Чеській Республіці Міністерство юстиції є центральним органом влади, відповідальним за апробацію та медіацію. Служба пробації Естонії є стандартною централізованою національною структурою, яку було створено в межах окружних і місцевих судів, а відповідальність за координацію та розвиток її діяльності покладено на Міністерство юстиції. У Латвії, згідно з пропозиціями, з приводу яких зараз проводяться консультації, Служба пробації повинна стати частиною Міністерства юстиції та буде складатися з центрального департаменту та місцевих міських і районних підрозділів. У Литві Міністерство юстиції здійснює нагляд за Департаментом в'язниць, який відповідає за виконання всіх кримінальних санкцій, за винятком штрафів. У Румунії Служба пробації – це національна служба, підпорядкована Міністерству юстиції [9, с. 43–45].

Тепер проаналізуємо, яким чином Міністерство юстиції України намагається організувати систему виконання покарань.

Отже, Міністерство юстиції України (Мін'юст) є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України. Мін'юст є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну правову політику, державну політику з питань банкрутства та використання електронного цифрового підпису, у сфері нотаріату, організації примусового виконання рішень судів та інших органів (посадових осіб), державної реєстрації актів цивільного стану, державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень, державної реєстрації юридичних осіб, громадських формувань, що не мають статусу юридичної особи, та фізичних осіб – підприємців, реєстрації статуту територіальної громади м. Києва, реєстрації статутів Національної академії наук та національних галузевих академій наук, державної реєстрації друкованих засобів масової інформації та інформаційних агентств як суб'єктів інформаційної діяльності, у сфері виконання кримінальних покарань та пробації; забезпечує формування державної політики у сфері архівної справи і діловодства та створення і функціонування державної системи страхового фонду документації [10].

У питаннях сфери виконання покарань основними завданнями Мін'юсту України є: 2-5) забезпечення формування та реалізація державної політики у сфері виконання кримінальних покарань та пробації; 2-6) забезпечення формування системи наглядових, соціальних, виховних та профілактичних заходів, які застосовуються до засуджених та осіб, узятих під варту; 2-7) контроль за дотриманням прав людини й громадянина, вимог законодавства щодо виконання і відбування кримінальних покарань, реалізацією законних прав та інтересів засуджених та осіб, узятих під варту [10].

Отже, бачимо, що Міністерство юстиції України повинно безпосередньо нести відповідальність за напрямком виконання кримінальних покарань, систему установ тримання осіб під вартою, пробації.

Мін'юст очолює Міністр, який призначається на посаду за поданням Прем'єр-міністра України і звільняється з посади Верховною Радою України. Закцентуємо увагу на повноваженнях, що стосуються сфери виконання покарань. Міністр: 12-1) вносить Кабінету Міністрів України подання про утворення в межах граничної чисельності державних службовців та працівників апарату Мін'юсту і коштів, передбачених на утримання Мін'юсту, ліквідацію, реорганізацію його територіальних органів як юридичних осіб публічного права, затверджує положення про них; 12-2) затверджує структуру апарату Мін'юсту і його територіальних органів; 12-3) утворює, ліквідує, реорганізовує за погодженням з Кабінетом Міністрів України територіальні органи Мін'юсту як структурні підрозділи його апарату, що не мають статусу юридичної особи; 13) затверджує положення про самостійні структурні підрозділи апарату Мін'юсту; 13-1) утворює уповноважені органи з питань пробації, установи виконання покарань, слідчі ізолятори, воєнізовані формування, навчальні заклади, заклади охорони здоров'я, підприємства установ виконання покарань, інші підприємства, установи та організації для забезпечення виконання завдань Державної кримінально-виконавчої служби, затверджує їх положення (статуту); 13-2) присвоює в установленому порядку спеціальні звання рядового, молодшого, середнього і старшого начальницького складу особам, які проходять службу в органах і установах, уносить Президентові України подання про присвоєння вищих спеціальних звань; 13-4) запроваджує в установах виконання покарань та слідчих ізоляторах режим особливих умов, залучає в разі потреби органи й підрозділи Національної поліції для припинення в них групових протиправних дій та ліквідації їх наслідків [10].

Таким чином, станом натеper, система управління пенітенціарним напрямком у системі юстиції має такий вигляд. Загальне (згідно із завданнями та повноваженнями) і безпосереднє управління здійснює Міністр юстиції. Безпосереднє управління (судячи з усього й оперативне) в цій сфері здійснює заступник Міністра (за функціональним розподілом обов'язків). На тлі цього відбувається підміна поняття, і його діяльність у пенітенціарній сфері зводиться до координаційної функції структурних підрозділів: Департаменту ДКВС, Департаменту пробації Міністерства юстиції України, Департаменту ресурсного забезпечення ДКВС, Управління планово-фінансової діяльності і соціально-трудова відносин кримінально-виконавчої служби та пробації, Управління персоналу ДКВС України, Управління медичного забезпечення, Відділу інспектування дотримання прав людини в пенітенціарних закладах. Наступним елементом системи управління в пенітенціарній сфері є ланка керівників Департаменту ДКВС України, Департаменту пробації, Департаменту ресурсного забезпечення ДКВС України, Генеральної дирекції ДКВС України, Управління медичного забезпечення, Відділу інспектування дотримання прав людини в пенітенціарних закладах. Саме ці посадові особи здійснюють пряме управління усіма процесами, пов'язаними із безпосереднім виконанням та відбуванням кримінальних покарань. Наступні ланки системи управління представлені керівниками Міжрегіональних управлінь з питань виконання кримінальних покарань та пробації, уповноважених органів з питань пробації, установ виконання покарань, слідчих ізоляторів, воєнізованих формувань, навчальних закладів, закладів охорони здоров'я, підприємств, установ виконання покарань, інших підприємств, установ й організацій, створених для забез-

печення виконання завдань Державної кримінально-виконавчої служби України. Натомість слід також вказати на питання статусу посадових осіб цих установ та органів, який на теперішній час залишається недостатньо зрозумілим через існування неузгодженої правової регламентації функціонування ДКВС України та її взаємовідносин з Міністерством юстиції України.

Висновки. Узагальнення зарубіжного досвіду функціонування системи органів юстиції засвідчує факт досить поширеної практики організаційного зв'язку юстиції та служби виконання покарань. Натомість більшість зарубіжних практик говорить про існування окремих структурних підрозділів, які займаються безпосереднім управлінням пенітенціарною сферою. Безпосереднє управління з боку Міністерства юстиції (до речі, як це є в Україні) для світових практик не характерне. Тому слід констатувати (і це підтвердилось на практиці), що адміністративна система управління сферою виконання покарань в Україні є недовсконалою та малоефективною.

На підставі проведеного аналізу можна зазначити, що Міністерство юстиції України повинно безпосередньо нести відповідальність за напрямком виконання кримінальних покарань, систему установ утримання осіб під вартою, пробації. Хоча, зважаючи на більш притаманні цьому центральному органу виконавчої влади функції та завдання, організація пенітенціарної діяльності повинна покладатись на окремих структурний підрозділ або орган (служба, агентство) тощо.

Міністр юстиції України на даний момент наділений безпосередніми повноваженнями щодо управління в сфері виконання покарань, що ми вважаємо не виправданим. Така наша позиція обумовлена тим, що оперативне управління динамічними та складними процесами, пов'язаними із виконанням та відбуванням кримінальних покарань, не повинно бути сферою відання та відповідальності безпосередньо Міністра, а на нього повинні бути покладені повноваження із визначення загальної стратегії розвитку цієї служби та контролю за її діяльністю.

Концепція нашого бачення служби виконання покарань полягає в широкому застосуванні положень пенітенціарного керівництва, яке повинно стати основою якісного управління в цій сфері.

Список використаної літератури:

1. Железняк Н.А. Правові та організаційні форми діяльності Міністерства юстиції України у здійсненні державної правової політики (теоретичні та практичні питання): дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07; Київський національний економічний університет. Київ, 2004. 253 с.
2. Микульця І.І. Адміністративно-правовий статус органів юстиції України регіонального рівня: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07; Міжрегіональна Академія управління персоналом. Київ, 2012. 203 с.
3. Шишкін В.І. Аторней. Юридична енциклопедія: в 6 т. / голова редкол. Ю. С. Шемшученко. Київ: «Укр. енцикл.». 1998–2004. Т. 1: А–Г. 669 с.
4. Федькович О.В. Органи юстиції в сфері правосуддя в сучасній світовій практиці. Судова апеляція. 2006. № 4. С. 179–189.
5. Правовые системы стран мира. Энциклопедический справочник / отв. ред. проф. А.Я. Сухарев. 2-е изд., изм. и доп. Москва: Издательство Норма, 2001. 840 с.
6. Суди в Україні (Збірник матеріалів та нормативно-правових актів до семінару з питань створення і повноважень спеціалізованих судів) / Під ред. В.В. Медведчука та В.В. Костицького. Івано-Франківськ: ЛІК, 1999. 272 с.
7. Федькович О.В. Роль органів юстиції в організації та забезпеченні функціонування системи правосуддя: дис. ...

канд. юрид. наук: 12.00.10; Академія адвокатури України. Київ, 2007. 222 с.

8. Овсянникова А.О, Россман Э.М. Пенитенциарные системы и пенитенциарные реформы в зарубежных странах: аналитический обзор. Москва: Центр стратегических исследований, 2017. 42 с.

9. Пробація та служби пробації в країнах – кандидатах у члени ЄС / за ред. Антона Ван Кальмтоута, Дженні Робертс, Сандри Віндінг. Київ: Атака, 2005. 448 с.

10. Положення про Міністерство юстиції України: затв. постановою Каб. Міністрів України від 02.07.2014 р. № 228. Офіційний вісник України. 2014. № 54. Ст. 1455.

ДОВІДКА ПРО АВТОРА

Зливко Станіслав Володимирович – кандидат юридичних наук, доцент кафедри адміністративного, цивільного та господарського права і процесу Академії Державної пенітенціарної служби

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

Zlyvko Stanislav Volodymyrovych – Candidate of Law Sciences, Associate Professor at the Department of Administrative, Civil and Commercial Law and Process of Academy of the State Penitentiary Service

zsl@rambler.ru

